

Nr 33.

Memorial, med föranledande af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande nr 21 i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition nr 2 med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901, dels ock i samband därmed stående motioner.

I utlåtande nr 21 i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition nr 2 med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i värnpliktslagen den 14 juni 1901, dels ock i samband därmed stående motioner hemställde utskottet beträffande berörda proposition, att Riksdagen måtte besluta, att med bifall till de i herrar Eriksons i Öfra Odensvi m. fl. och Christiernsons motioner därom framställda yrkanden, afslå propositionen, i hvad den afsåge ändring i §§ 1 och 3 värnpliktslagen samt det tillägg till samma lag, som afsåges i § 53 mom. 1 och 2, men att i öfrigt bifalla propositionen och alltså antaga förslag till lag af den lydelse utskottets nämnda utlåtande innehåller.

Därjämte hemställde utskottet, att Riksdagen måtte besluta att i anledning af i ämnet väckta motioner i skrifvelse till Kungl. Maj:t an hålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i hvad mån genom ändring i meddelade föreskrifter i afseende å icke vapenföra värnpliktige åliggande tjänstgöringsskyldighet ytterligare besparing af kostnad måtte kunna åvägabringas samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvar till utredningen kunde föranleda.

Beträffande öfriga i de i utlåtandet behandlade motioner gjorda yrkanden hemställde utskottet, att desamma icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Bih. till Riksd. prot. 1911. 7 Saml. 1 Afd. 31 Häft. (Nr 33.)

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva kamrarna — utom beträffande sist berörda motioner, hvilka af båda kamrarna afslagits — vid behandlingen af utskottets nämnda utlåtande stannat i olika beslut.

Första kammaren har nämligen, med bifall beträffande 1 och 3 §§ af berörda proposition till en af herr Håkanson m. fl. vid utlåtandet fogad reservation, oförändradt antagit det i den kungl. proposition upptagna förslaget till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i värnpliktslagen. Däremot har utskottets berörda hemställan om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande ändring i den icke vapenföra värnpliktige åliggande tjänstgöringsskyldighet af kammaren afslagits.

Andra kammaren åter har i enlighet med utskottets hemställan afslagit Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, i hvad den afser ändring i §§ 1 och 3 värnpliktslagen samt det tillägg till samma lag, som afses i § 53 mom. 1 och 2. Vidare har kammaren godkänt § 27 i lagförslaget med den ändring att åt mom. 2 gifvits följande med en af herr S. H. Kvarnzelius inom kammaren i sådant afseende väckt motion öfverensstämmande affattning.

»2. *Icke vapenför värnpliktig* är, sedan han blifvit inskrifven, skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i halfva det antal dagar, som uti mom. 1 ofvan är bestämdt för vapenför värnpliktig vid vederbörligt truppslag af hären eller vid flottan, hvilken tjänstgöring skall fullgöras i en följd med början under första eller andra året.

Värnpliktig, hvilken inskrifvits såsom vapenför, men senare befinnes icke vapenför, är skyldig tjänstgöra i sammanlagdt det antal dagar, som ofvan i detta mom. sägs. Sådan värnpliktig äger att såsom fullgjord värnpliktstjänstgöring tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort såsom vapenför.»

Förslaget till ändrad lydelse af § 36 berörda lag har af kammaren afslagits, hvarjämte i fråga om § 53 mom. 3 och 4 kammaren — såsom en följd af sitt berörda beslut beträffande § 27 mom. 2 — bifallit det förslag, som innefattas i en af herr Söderbergh m. fl. vid §:n afgifven reservation. I öfrigt har den kungl. propositionen af kammaren bifallits, ingressen till lagförslaget med den ändring, att »§§ 27, 34 och 36» utbyts mot »§§ 27 och 34».

Utskottets nämnda hemställan om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande utredning i afseende å icke vapenföra värnpliktiges tjänstgöringsskyldighet har af kammaren bifallits.

På grund af kamrarnas sålunda fattade beslut anser utskottet de af Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i §§ 1, 3 och 36 värnpliktslagen samt

det föreslagna tillägget till samma lag, som innefattas i § 53 mom. 1 och 2 jämte samtliga ofvanberörda motioner, i hvad de angå vapenföra värnpliktige, äfvensom den berörda frågan om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring i icke vapenföras tjänstgöringsskyldighet hafva förfallit.

Föremål för sammanjämkning bör därför enligt utskottets uppfattning endast blifva § 27 mom. 1 och 2 samt den föreslagna nya § 53 mom. 3 och 4 i Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition. Den skiljaktighet, som härutinnan föreligger mellan kamrarnas beslut, anser utskottet böra så sammanjämkas, att nämnda moment erhålla den lydelse, som innefattas i de af herrar Söderbergh m. fl. vid utskottets berörda utlåtande fogade reservationer, enligt hvilka tjänstgöringstiden för alla icke vapenföra utan afseende å yrke och vapenslag skall utgöra 182 dagar.

Utskottet hemställer alltså,

att kamrarna, med frånträdande af sina förut fattade beslut beträffande § 27 mom. 1 och 2 samt den föreslagna nya § 53, måtte besluta, att dessa §§ skola erhålla följande lydelse:

§ 27.

1. *Vapenför värnpliktig* är, sedan han blifvit inskrifven, skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i det antal dagar, som här nedan angifves, nämligen:

a) vid *fotfolket, positionsartilleriet, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna och trängen* i sammanlagdt tvåhundrafyrtio dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundrafemtio dagar under andra året, samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettio dagar under hvar och ett af andra, tredje och fjärde åren;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna* i sammanlagdt trehundrasextiofem dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om tvåhundraåttioen dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitions-(regements-)öfning om fyrtiotvå dagar under hvar och ett af andra och tredje åren;

c) vid *flottan* i sammanlagdt trehundra dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

af de i § 25 mom. 1 a) nämnda värnpliktiga äfvensom af andra å sjömanshus inskrifna värnpliktiga till det antal Konungen bestämmer i en följd under första och andra året eller, där Konungen till följd af särskilda omständigheter pröfvar nödigt, under allenast andra året,

af dem, som utan att tillhöra sjömanshus jämlikt § 25 mom. 1 b) tilldelats flottan och som därvid inskrifvits till sjötjänst, jämväl i en följd under andra året eller, där Konungen till följd af särskilda omständigheter pröfvar nödigt, med en första tjänstgöring om tvåhundra dagar under första eller andra eller under första och andra året samt med en repetitionsöfning om etthundra dagar under fjärde året,

af till fästningstjänst inskrifna värnpliktiga med en första tjänstgöring om tvåhundrafemtioåtta dagar, som tager sin början under första eller andra året, och med en repetitionsöfning om fyrtiotvå dagar under fjärde året, samt

af flottans öfriga värnpliktiga med en första tjänstgöring om tvåhundra dagar under första eller andra eller under första och andra året samt med en repetitionsöfning om etthundra dagar under fjärde året.

För värnpliktig, som tilldelats fotfolket och uttagits till särskild vinterutbildning (skidlöpartjänst), må, på sätt Konungen finner godt förordna, första tjänstgöringen taga sin början redan under första året.

Värnpliktig, uttagen till trängen i förvaltningstjänst eller egentlig sjukvårdstjänst eller till stationstjänst vid flottan, så ock värnpliktig, som för utbildning vid Gottlands infanteriregemente uttagits från annat regementes inskrifningsområde, må, på sätt Konungen finner godt förordna, fullgöra honom åliggande tjänstgöring i en följd.

Värnpliktig, som aflagt medicine kandidatexamen och fullgjort därefter följande föreskrifna propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring äfvensom värnpliktig, hvilken aflagt tandläkarexamen, må, på sätt Konungen förordnar, fullgöra två eller flera repetitionsöfningar i en följd.

Repetitionsöfning må icke, där ej Konungen finner nödigt att för särskilda fall annorlunda förordna, äga rum

vid de inom Gäfleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län förlagda fotfolksregementen under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti samt

vid öfriga fotfolksregementen, med undantag af de för sjöfästningarna afsedda, under tiden från och med den 11 juli till och med den 9 september.

2. *Icke vapenför värnpliktig* är, sedan han blifvit inskrifven, skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i sammanlagdt etthundraåttiotvå dagar, hvilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

Värnpliktig, hvilken inskrifvits såsom vapenför, men senare befinnes icke vapenför, är skyldig tjänstgöra i sammanlagdt det antal dagar, som ofvan i detta mom. sägs. Sådan värnpliktig äger att såsom fullgjord värnpliktstjänstgöring tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort såsom vapenför.

3. Varder fartyg, därå värnpliktig tjänstgör, hindradt att återkomma till station af flottan och blifva afmönstradt, innan tiden för den tjänstgöring, till hvilken den värnpliktige inkallats, gått till ända, är denne likväl skyldig att tjänstgöra ombord, till dess afmönstringen ägt rum.

Ersättning för den öfverskjutande tjänstgöringstiden erhåller den värnpliktige enligt särskilda bestämmelser.

4. Har värnpliktig under i mom. 1 eller 2 föreskrifven tjänstgöring blifvit fälld till straff för rymning eller för olofligt undanhållande af minst ett dygns varaktighet, eller har hans tjänstgöring afbrutits för verkställighet af straffarbete eller omedelbart ådömdt fängelsestraff, skall den tid, under hvilken han var rymd eller olofligen undanhöll sig eller hans tjänstgöring sålunda var afbruten, ej tillgodoräknas honom såsom tjänstgöringstid, där ej Konungen för särskilda fall annorledes förordnar. I hvad mån den värnpliktige må tillgodoräkna sig fullgjord del af tjänstgöringen, samt i hvilken ordning han skall fullgöra återstående tjänstgöringsskyldighet, bestämmer Konungen.

§ 53.

1. Bestämmelsen i § 27 mom. 2 om tjänstgöringstidens längd för icke vapenför värnpliktig skall tillämpas beträffande värnpliktig, som inskrifves under 1911 eller senare, dock ej beträffande värnpliktig, som utan laga förfall uteblifvit från inskrifningsförrättning under år 1910 eller tidigare. Sådan värnpliktig är skyldig att tjänstgöra under så lång tid, som hans tjänstgöring skolat pågå, därest han inskrifvits tidigare än år 1911.

2. Icke vapenför värnpliktig, som blifvit inskrifven tidigare än år 1911 och som på grund vare sig af erhållet uppskof med tjänstgöring eller af laga förfall påbörjar densamma år 1911 eller senare, skall tjänstgöra under så lång tid, som hans tjänstgöring skolat pågå, därest han inskrifvits år 1911 eller senare.

Stockholm den 4 april 1911.

På lagutskottets vägnar:

ERNST HÅKANSON.

Reservation.

Herrar *Håkanson, Gustaf Andersson, Trana, Lorentz Petersson, Gezelius, Skytte och von Baumgarten* hafva anført:

»Samtliga de i före iggande kungl. proposition väckta förslag om ändringar i värnpliktslagen, som afsett försvarets stärkande och utveckling i öfverenstämmelse med 1901 års härordningsförslag, hafva afslagits af Andra kammaren samt förty för innevarande riksdag förfallit.

Beträffande åter mom. 2 i § 27 har Första kammaren bifallit Kungl. Maj:ts förslag och således i fråga om tjänstgöringstiden för icke vapenföra bestämt denna för militärarbetare till 182 dagar och för annan icke vapenför till samma antal dagar, som är bestämdt för vapenför värnpliktig, hvaremot Andra kammaren, med bifall till en inom kammaren väckt motion, bestämt tjänstgöringstiden för alla icke vapenföra värnpliktiga till halfta det antal dagar, som är bestämdt för vapenför värnpliktig.

Första kammaren har således afvisat all minskning af tjänstgöringstiden för annan icke vapenför värnpliktig än militärarbetare och härutinnan vidblifvit nu gällande lags stadgande. Kamrarnas olika beslut rörande tjänstgöringstiden för annan icke vapenför värnpliktig än militärarbetare äro alltså tydligtvis icke af beskaffenhet att kunna sammanjämkas. Minskning åter af tjänstgöringstiden för militärarbetare utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit kan icke genomföras utan hinder och skada för de vapenföra värnpliktigas utbildning och kan icke af oss ifrågasättas. Vid sådana förhållanden vore det ju riktigast att förklara, det Kungl. Maj:ts förslag till ändring af ifrågavarande lagstadgande genom kamrarnas skiljaktiga beslut förfallit.

Emellertid kan man väl anse, att Andra kammarens ifrågavarande beslut i sig inbegriper en sådan minskning af tjänstgöringstiden för militärarbetare, som Kungl. Maj:t föreslagit och Första kammaren beslutat. Af detta skäl hafva vi ansett att förnyadt tillfälle bort beredas Andra kammaren att antaga Kungl. Maj:ts sistberörda förslag och åstadkomma den minskning uti anslaget till de värnpliktigas aflöning och redovisning m. m., som Första kammaren genom sitt beslut velat genomföra. Vi hafva därför påyrkat, att utskottets sammanjämningsförslag skolat utmyнна i en hemställan till Andra kammaren att i förevarande fråga biträda Första kammarens beslut.

På skäl, som här ofvan anförts, hafva vi icke kunnat biträda det af utskottet i förevarande memorial framlagda förslag till sammanjämkning; och hemställa vi,

att samma förslag icke må af Riksdagen antagas.»

Herrar af *Ekenstam*, *Bergendahl*, *Lindhagen*, *Pettersson* i Södertälje, *Petersson* i Dänningelanda och *Berggren* hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
